
Noklus med høy aktivitet gjennom pandemien

AKTUELT I FORENINGEN

STIG KRINGEN

stig.kringen@legeforeningen.no
Samfunnspolitisk avdeling

Hvordan tilpasser Norsk kvalitetsforbedring av laboratorieundersøkelser (Noklus) seg en hverdag med nye oppgaver og arbeidsmetoder?

LEDER NOKLUS: – Vi har heldigvis fått en tilleggsbevilgning fra Helsedirektoratet til å utføre noe av arbeidet, sier Sverre Sandberg. Foto: Noklus

– Det siste halvannet år har vi utarbeidet e-læringskurs for helsepersonell som gjennomfører prøvetaking ved covid-19 og i laboratoriearbeid for sykehusavdelinger. Våre laboratoriekonsulenter bistår også med opplæring i bruk av antigen hurtigtester ved grensestasjonene – og i kommuner med utbrudd, sier leder Sverre Sandberg.

Noklus jobber for å bedre kvaliteten ved den medisinske laboratorievirksomheten her til lands. Den ideelle organisasjonen ble etablert i 1992 av Legeforeningen, Kommunenes Sentralforbund og Helse- og omsorgsdepartementet. De har laboratoriekonsulenter og legespesialister tilknyttet 22 ulike sykehus rundt i landet.

Behov for nye kurs

Ettersom nesten alle fysiske kurs i helsetjenesten har blitt avlyst på grunn av pandemien, har det oppstått et stort behov for e-læringskurs.

I 2020 gjennomførte cirka 26 000 deltakere e-læringskurs gjennom Noklus. 2250 av disse var covid-19-kurs. Per 16. august inneværende år, er det gjennomført rundt 16 000 e-læringskurs, hvorav 2650 er covid-19-kurs. Covid-19-kursene ligger på Noklus' hjemmeside og er tilgjengelige for alle.

– Mange sykepleiestudenter og annet helsepersonell har fått opplæring i laboratorievirksomhet. I 2020 ga vi fri tilgang til e-læringskurs for alle sykepleie-, medisin- og bioingeniørstudenter, opplyser Sandberg.

I løpet av pandemien har Noklus utarbeidet to ulike covid-19-kurs. Det ene retter seg mot alle som skal gjennomføre prøvetaking, det andre kurset omhandler laboratoriearbeid.

– Prøvetakingskursets målgruppe er alle som skal gjennomføre prøvetaking ved covid-19. Dette kurset gir praktisk opplæring i hvordan gjennomføre prøvetaking fra øvre luftveier. I tillegg omtales laboratorieprøvers betydning i arbeidet med covid-19, hvordan få på plass gode testrutiner og hurtigst for antistoffer ved covid-19. Kurset i laboratoriearbeid retter seg mot allmennleger, sykehjemsleger og kommuneoverleger med smittevernoppgaver, forklarer Sandberg.

Arbeid med hurtigtester

Noklus har vært med på å utarbeide nasjonale kravspesifikasjoner og skrevet prosedyrer for antigen-hurtigtester. Utprøving av hurtigtester har Noklus betydelig kompetanse på, og denne erfaringen ble nyttig under pandemien.

– Vi opplevde at det var mange useriøse aktører på markedet og at det var svært stor forskjell i kvalitet og brukervennlighet på de testene som ble forsøkt solgt på det norske markedet. Noklus har evaluert over 40 antistoff-hurtigtester. Etter hvert fikk vi også i oppdrag av myndighetene å være med på å evaluere antigenester som var kjøpt inn sentralt til bruk i hele Norge, forklarer Sandberg før han fortsetter:

– I tillegg evaluerte vi også andre antigenester på vegne av instrumentleverandører. Dette har vært en viktig erfaring for oss. Ikke minst var det interessant å se hvordan tidsaspektet ble svært viktig for alle disse utprøvingene, det var viktig å få resultater fort, og det gjaldt da å finne en god balanse mellom kvalitet på utprøvingen og hvor raskt dette skulle gjøres.

Noklus har egne grupper for e-læring og webbasert opplæring. Dette kom godt med da de tok på seg å lære opp de som aktiverte hurtigtester på ulike steder i landet, som på grensestasjoner.

Kontakt med helsepersonell

Noklus har ikke hatt mulighet til å besøke legekantor, sykehjem eller hjemmetjeneste under store deler av pandemien. Dette er vanligvis en viktig del av deres aktivitet.

– Vi har prøvd å erstatte dette med telefonsamtaler, videomøter og oppfordret deltakerne til å ta kontakt ved behov. Mange av deltakerne har også hatt det svært travelt i denne perioden. Selv om elektronisk kommunikasjon har vært nyttig, vil det aldri kunne erstatte det fysiske besøket, og vi gleder oss til å skalere denne aktiviteten opp igjen, forteller Sandberg.

– *Hvordan har kommunikasjonen med mikrobiologiske laboratorier foregått under pandemien?*

– Noklus har ansatt egen mikrobiolog som har hatt noe av kommunikasjonen med de mikrobiologiske laboratoriene. Vi har prøvd ut hurtigtester der ofte PCR-testene på mikrobiologiske avdelinger var «gullstandarden». Vi har opplevd samarbeidet med mikrobiologiske avdelinger som godt og har hatt en god utveksling av ideer og resultater. Fordelen med Noklus er at vi er en landsdekkende organisasjon som når ut både til primærhelsetjenesten og til spesialisthelsetjenesten.

Publisert: 27. september 2021. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.21.13.15

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 21. juli 2026.